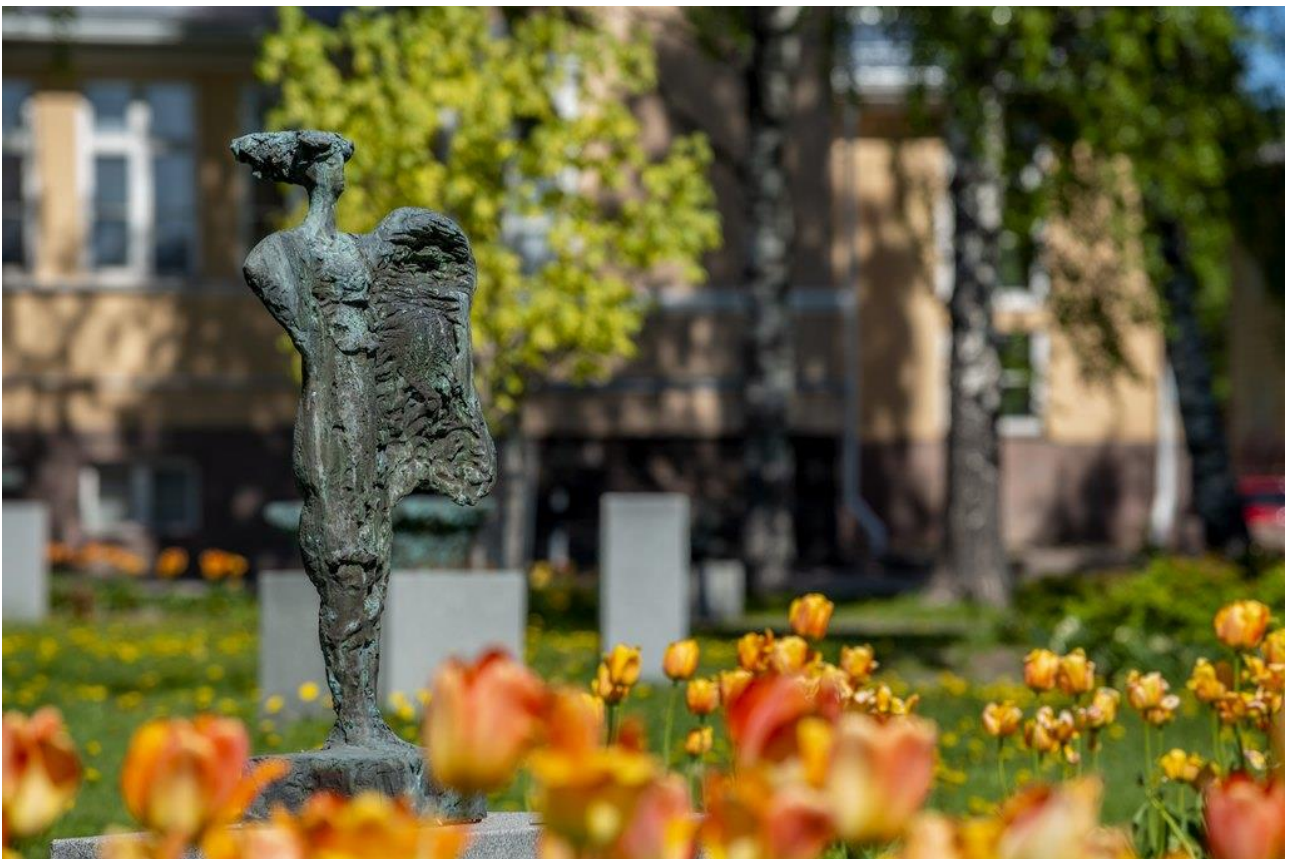

Minun kaupunkini

Raahen kaupungin vammaispoliittinen ohjelma vuosille 2024–2028

Raahen kaupungin johtoryhmä 5.2.2024
Raahen kaupungin vammaisneuvosto 14.2.2024
Raahen kaupunginhallitus
Raahen kaupunginvaltuusto

Sisältö.....	1
1. Johdanto	2
2. Vammaispalvelut	3
3. Vammaispoliittisen ohjelman tavoitteet	3
4. Raahen elinvoiman osatekijät.....	3
4.1. Yritysten Raahе	4
4.2. Osaajien Raahе	4
4.3. Lasten ja nuorten Raahе	4
4.4. Hyvinvoinnin Raahе	5
4.5. Tasapainoinen talous	5
4.6. Yhteisöllinen toiminta.....	5
4.7. Elinvoimainen Raahе	6
5. Ohjelman toteuttajat ja vastuutahot.....	7
6. Vammaisneuvosto ja -järjestöt.....	9
7. Kysely vammaisjärjestöille ja kuntalaisille	9
8. Painopisteet ja seuranta	9
8.1. Kehittämisen painopisteet vuoteen 2027.....	9
8.2. Vammaispoliittisen ohjelman seuranta	10
Vammaispoliittista ohjelmaa valmistelevan työryhmän kokoonpano	10
Lähteet.....	11
Liitteet.....	12

1 Johdanto

Raahen vammaisneuvosto on kokouksessaan 1.3.2023 nimennyt työryhmän päivittämään kaupungin vammaispoliittisen ohjelman. Vammaispoliittisen ohjelman laatimista ohjaavat mm. YK:n yleiskokouksen hyväksymä vammaisten henkilöiden oikeuksia koskeva yleissopimus, Suomen vammaispoliittinen ohjelma ja Valtakunnallisen vammaisneuvoston ohjeistukset, Kuntalaki sekä viime kädessä kaupungin oma strategia.

YK:n yleiskokouksen hyväksymän vammaisten henkilöiden oikeuksien yleissopimuksen tarkoituksena on taata vammaisille henkilöille täysimääräisesti ja yhdenvertaisesti samat ihmisoikeudet ja perusvapaudet kuin kaikilla muillakin kansalaisilla, sekä edistää heidän ihmisarvonsa kunnioittamista ja lisätä tietoisuutta vammaisten henkilöiden oikeuksista. Sopimuksen johtavat periaatteet ovat syrjintäkielto, esteettömyys ja saavutettavuus. Esteettömyyden käsitteeseen sisältyy fyysinen esteettömyys esim. rakennuksissa, liikenneväylillä ja ulkoalueilla. Saavutettavuuden käsitteeseen sisältyy aineeton ympäristö esim. verkkosivut, palvelut ja asenteet. Yleissopimuksessa käsitteeseen vammaisen henkilö kuuluvat ne, joilla on sellainen pitkäaikainen ruumiillinen, henkinen, älyllinen tai aisteihin liittyvä vamma, joka vuorovaikutuksessa voi estää täysimääräisen ja tehokkaan osallistumisen yhteiskuntaan yhdenvertaisesti muiden kanssa. Vammaisuus ei niinkään ole yksilön ominaisuus, vaan enemmänkin yksilön ominaisuuden tai diagnoosin suhde ympäristöön ja ympäröivään maailmaan.

Kuntalaki velvoittaa kunnat osallistamaan vammaiset henkilöt heitä koskevaan päätöksentekoon. Vaikuttamismahdollisuus eri toimialojen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun ja seurantaan on annettava asioissa, joilla on merkitystä vammaisten henkilöiden hyvinvoinnin, terveyden, osallisuuden, elinympäristön, asumisen, liikkumisen tai päivittäisistä toiminnoista suoriutumisen taikka heidän tarvitsemiensa palvelujen kannalta (Kuntalaki 410/2015, 28 §).

Raahen kaupungin vammaispoliittisen ohjelman tavoitteena on edellä esitettyjen YK:n yleissopimuksen asettamien tavoitteiden edistäminen ja palvelupuutteiden poistaminen. Samaa perusarvojen ja -oikeuksien toteutumista tavoittelee myös vuosille 2010–2015 laadittu Suomen vammaispoliittinen ohjelma, Vampo. Vampo on jaettu 14 vammaispoliittisesti merkittävään sisältöalueeseen, joista tähän Raahen kaupungin vammaispoliittiseen ohjelmaan on valittu ne kohdat, joihin kaupunki pystyy omalla päätöksenteollaan vaikuttamaan.

Raahen kaupungin strategiassa määritellään vuosille 2022–2028, että Raahella on merkittävä rooli asukkaidensa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä. Raahen kaupungin arvot ovat rohkeus, vastuullisuus, tasapuolisuus ja yhteisöllisyys.

Raahen kaupungin hyvinvoinnin tavoitteiksi määritellään, että laajat hyvinvointipalvelut säilyvät tulevien vuosien julkisten palveluiden muutosten jälkeenkin sekä hyvinvointialueiden aloittaessa kehitetään Raahelle jääviä toimintoja. Vammaispoliittisen ohjelman tavoitteet kulkevat strategian rinnalla samaan päämäärään.

2 Vammaispalvelut

Vammaispalvelulain tavoitteena on edistää vammaisten henkilöiden tasa-arvoa ja mahdollisuuksia yhdenvertaiseen elämään muiden kansalaisten kanssa. Vammaispalvelulain mukaisia palveluja ja tukitoimia järjestetään, jos vammaisen henkilö ei saa riittäviä ja hänelle sopivia palveluja tai tukitoimia muun lain nojalla.

Vammaispalvelut ovat siirtyneet Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueelle vuoden 2023 alusta Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymältä.

3 Vammaispoliittisen ohjelman tavoitteet

Raahen kaupungin vammaispoliittisen ohjelman tavoitteena on edistää vammaisten henkilöiden hyvinvointia, yhdenvertaisuutta ja tasavertaista osallisuutta yhteiskunnan toimintaan. Ohjelmalla pyritään varmistamaan vammaisten henkilöiden mahdollisuus itsenäiseen ja hyvään elämään varmistamalla mahdollisuus koulutukseen ja työelämään, liikkumiseen ja kulttuurikokemuksiin sekä poistamalla osallistumisen fyysisiä, asenteellisia ja kommunikointiin liittyviä esteitä.

Raahen kaupungin vammaispoliittinen ohjelma linkittyy kaupunkistrategiaan yksilön tasavertaiseen kohteluun kehittämällä kulttuuria, liikuntaa, paikallisia miljöitä sekä luontoympäristöjä hyvinvoinnin edistämiseksi. Strategia määrittää, että kulttuuri-, liikunta- ja muut harrastusmahdollisuudet ovat kunnossa. Vammaispoliittinen ohjelma puolestaan velvoittaa, että edellä mainitut mahdollisuudet ovat vammaisten henkilöiden saavutettavissa.

Vammaispoliittinen ohjelma antaa taustatukea toteuttaa niitä vammaisillekin hyvää elämää turvaavia perusasioita, joiden toteutumisen kaupunki voi omalla toiminnallaan ja taloudellisilla resursseillaan tehdä mahdolliseksi.

4 Raahen elinvoiman osatekijät

Raahen visio on, että Raahen on paras omille, kaunis vieraille, hyvä kaikille. Arvomme ovat rohkeus, vastuullisuus, tasapuolisuus ja yhteisöllisyys.

Raahen elinvoiman osatekijät nivoutuvat elinvoimaisen Raahen ympärille. Vammaispoliittisessa ohjelmassamme olemme koonneet vammaisten kannalta keskeisimmät teemat tarkasteluun.

Kuva 1. Raahen kaupunkistrategian elinvoiman osatekijät.

4.1 Yritysten Raahe

Hyvinvoinnin perustana on menestyvä yritys-elämä, jota tuemme omilla toimenpiteillämme.

4.2 Osajien Raahe

Vahvistamme oman henkilöstömme osaamista turvataksemme laadukkaat ja toimivat palvelut ja prosessit. Ennakoimme ja reagoimme nopeasti muuttuviin tarpeisiin.

4.3 Lasten ja nuorten Raahe

Olemme lapsiystävällinen kaupunki, jossa hyvinvoivista lapsista ja nuorista kasvaa hyvinvoivia aikuisia. Toimivat palvelumme muodostavat lapsi- ja nuorisoystävällisyyden perustan. Palvelujen varmistamiseksi teemme yhteistyötä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa.

Tavoitteena on, että toimintamme edistää lasten ja nuorten hyvinvointia. Lapsilla ja nuorilla on mahdollisuus hyviin palveluihin ja monipuolisiin harrastuksiin asuinalueesta riippumatta. Lapset ja nuoret voivat yhä enemmän vaikuttaa itseään ja kotikaupunkiaan koskeviin asioihin.

Osatavoitteet ovat, että päätöksenteossa huomioimme vaikutukset lasten ja nuorten hyvinvointiin sekä panostamme lasten ja nuorten palveluiden laatuun ja kehittämiseen. Lapsilla ja nuorilla tulee olla käytössään useita kanavia osallistua ja vaikuttaa päätöksentekoon ja toimintaan. Moniammatillinen yhteistyömme on sujuvaa ja kehitämme jatkuvasti toimintatapojamme.

Lasten ja nuorten Raahessa

- jokainen lapsi saa varhaiskasvatuksessa oman kehityksensä ja tarpeidensa mukaista kasvatusta, opetusta ja hoitoa
- vammaiset lapset ja nuoret käyvät koulua ikätovereidensa kanssa
- henkilökohtaisella osaamisen kehittämissuunnitelmalla ja koulutus sopimuksella varmistetaan yksilölle parhaiten soveltuva opintopolku ja koulutuksen tai ammatillisen tutkinnon löytyminen.

4.4 Hyvinvoinnin Raaha

Tavoitteena on, että laajat hyvinvointipalvelut säilyvät tulevien vuosien julkisten palveluiden muutosten jälkeenkin. Hyvinvointialueiden aloittaessa kehitämme Raahelle jääviä toimintoja erityisesti hyvinvoinnin lisäämiseksi ja terveyden edistämiseksi.

Raahella on merkittävä rooli asukkaidensa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä.

Kehitämme kulttuuria, liikuntaa, paikallisia miljöitä sekä luontoympäristöjä hyvinvoinnin edistämiseksi. Huolehdimme, että kulttuuri-, liikunta- ja muut harrastusmahdollisuudet ovat kunnossa.

Osatavoitteena on, että teemme aktiivista yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa ja kehitämme kulttuuri- ja paikallistapahtumia sekä -tuotteita. Hyödynnämme Oulu2026 -kulttuuripääkaupunkiyhteistyötä osallistumalla tapahtumien järjestämiseen kaupungin eri alueilla. Luomme vetovoimaa ja pitovoimaa kehittämällä matkailua, liikunta- ja luontopaikkoja ja lisäämme tietoisuutta niiden palveluista ja sijainnista.

4.5 Tasapainoinen talous

Kaupunkimme menestymisen edellytyksenä on, että talous on pitkällä aikavälillä jatkuvasti ylijäämäinen ja velkamäärä on valtakunnallisella keskitasolla. Varmistamme tulevaisuuden menestyksen hillitsemällä menojen kasvua ja panostamalla elinvoimaisuuteen. Seuraamme ja suunnittelemme taloutta ennakoivasti. Tavoitteena on, että Raahen kaupungin talous on kestävästi tasapainoinen.

4.6 Yhteisöllinen toiminta

Toimintamme perustuu ihmisiin ja ihmisten väliseen vuorovaikutukseen. Olemme aktiivisesti vuorovaikutuksessa organisaation sisällä, paikallisesti kaupunkilaisten ja muiden toimijoiden kanssa sekä kansallisesti ja kansainvälisesti. Kehitämme myös organisaation toimintatapoja järjestelmällisesti ja tavoitteellisesti.

Tavoitteena on, että Raaha tunnetaan ihmisen kokoisena kaupunkina, jossa kaikki toimijat yhdessä kehittävät koko Raahen aluetta kylineen. Tavoitteena on toimintakykyisempi, tuloksellisempi ja tehokkaampi yhteisö, jossa ihmisten on hyvä olla ja työskennellä. Asetamme Raahen edun toiminnassamme ykkössijalle

4.7 Elinvoimainen Raahе

Elinvoimainen Raahе

- Raahen kaupungin tekemisen perustana on palveluhalukkuus sekä yrittäjä- ja yritysystävällisyys
- maankäyttö, asuminen ja liikenne (MAL) luovat perustan elinvoiman vahvistamiselle
- Raahen kaupungin strategian osa-alueiden toimenpiteet tähtäävät elinvoiman vahvistamiseen
- menestyminen tulevaisuudessa edellyttää suvaitsevaisuutta, ennakkoluulottomuutta ja kansainvälisyyttä
- yhteisöllisyys tukee kaupungin palveluita ja hyvinvointia
- Raahе edistää ympäristötietoisuuden kasvua, kiertotaloutta ja resurssiviisautta sekä huomioi nämä asiat myös omassa toiminnassaan
- Raahе antaa 'hyvän elämän eväät kaikille'
- Raahе on kriisinkestävä kaupunki, jonka huoltovarmuus on kunnossa.

Tavoitteena on tasapainoinen talous, toimivat palvelut sekä positiivinen aluekehitys.

Elinvoimaisen Raahen tulee huomioida kaavoituksessa ja liikennesuunnittelussa vammaisten ja ikäihmisten tarpeet.

Elinvoimaisessa Raahessa

- asumiseen on tarjolla monipuolisia asumisratkaisuja ja niitä tukevia palveluja
- vammaisilla on mahdollisuus työllistyä toimintakykynsä rajoissa
- joukko- ja palveluliikenne toimii joustavasti ja vastaa käyttäjien tarpeita.

Esteettömyys on yksi tärkeimmistä tekijöistä vammaisten henkilöiden itsenäisen elämän ja osallisuuden toteutumisessa. Esteettömyyteen sisältyy liikkumisen helppouden lisäksi myös näkemis- ja kuulemisympäristön esteettömyys. Kulttuuri-, liikunta- ja vapaa-ajan palveluiden tulee olla kaikkien saatavissa. Palveluita suunniteltaessa huomioidaan myös erityisryhmien tarpeet ja kiinnostuksen kohteet. Esteettömyys tuo palvelut kaikkien ulottuville.

Hyvän elämän eväät kaikille - Raahessa

- rakennettu ympäristö on esteetön
- esteettömyys huomioidaan kaikessa kaupungin toteuttamassa rakentamisessa
- tietoliikenneverkko, saavutettavuus ja monipuoliset sähköiset kanavat varmistavat palveluiden saatavuuden
- esteettömyys huomioidaan kevyenliikenteenväylien sekä luonto- ja kuntopolkujen rakentamisessa
- merellisen luonnon kokeminen on mahdollista esteettömällä kevyenliikenteen rantaväylällä
- kulttuuri-, vapaa-ajan- ja liikuntapalvelut ovat fyysisesti saavutettavissa
- kaupungin kulttuuri-, liikunta-, matkailupaikat tulee rekisteröityä palveluntarjoajiksi vammaiskortti.fi –sivustolle.

Suvaitsevainen, erilaisuutta ymmärtävä ja hyväksyvä ilmapiiri syntyy ihmisistä, raahelaisista. Yhteisen Raahan rakentaminen kuuluu meille jokaiselle ja kaikille kaupungin päätöksentekoeleimille, toimijoille, suunnittelijoille ja suunnitelmien toteuttajille.

Yhteisessä Raahessa

- koko väestölle tarkoitetut palvelut ja järjestelyt ovat kaikkien saavutettavissa
- asenneilmapiiri on suvaitseva ja vahvistaa vammaisten tunnetta yhteiskunnan jäsenyydestä.

5 Ohjelman toteuttajat ja vastuutahot

Hyväksyessään Raahan kaupungin vammaispoliittisen ohjelman kaupunginvaltuusto vastuuttaa kaupungin organisaation eri toimijat ohjelman toteuttamiseen ja palveluiden kehittämiseen. Kaupunginvaltuusto päättää myös ohjelman vaatimista taloudellisista resursseista talousarviossaan vuosittain.

	TAVOITE	VASTUUTAHO
Elinympäristö, rakennettu ympäristö, rakennukset ja kadut	Esteetön, vammaisystävällinen kaupunki. Kaavoitus tukee esteettömyyden toteutumista julkisten rakennusten, koulujen, päiväkotien, liikenneväylien ja viheralueiden rakentamisessa.	Rakennetun ympäristön lautakunta: tekninen johtaja. Kehittämislautakunta: kehittämiskeskuksen johtaja.
Asuminen	Asuntoja ja eri asumismuotoja on monipuolisesti saatavilla. Palveluasumisen uustuotanto on varmistettu kaavoituksella.	Rakennetun ympäristön lautakunta: tekninen johtaja. Kehittämislautakunta: kehittämiskeskuksen johtaja. Raahan kaupungin konserniyhtiöt: Kiinteistö Oy Kummatti, Raahan seudun asuntosäätiö ja Kiinteistö Oy Vihannin kantti.
Työelämä, työllistyminen	Vammaisilla henkilöillä on mahdollisuus työkeiluun, työharjoitteluun ja työllistymiseen.	Työllisyyslautakunta ja työllisyysalue. Kehittämislautakunta: kehittämiskeskuksen johtaja, työllisyydenhoidon päällikkö; työllisyyden hoito yhteistyössä paikallisten yritysten, järjestöjen ja TE-keskuksen kanssa, kaupunginjohtaja
Palveluiden saatavuus	Koko väestölle tarkoitetut palvelut ja järjestelyt ovat yhdenvertaisesti kaikkien tavoitettavissa. Tarvittaessa palveluita sovelletaan vammaisten tarpeisiin. Tietoliikenneyhteydet ovat toimivat ja hyödynnettävät nykyaikaisia digitaalisia kanavia ja saavutettavuutta.	Rakennetun ympäristön lautakunta: tekninen johtaja. Tulevaisuuslautakunta, opetus- ja kasvatusjohtaja. Kehittämislautakunta, kehittämiskeskuksen johtaja; yhteistyössä palveluntarjoajien kanssa. Tietohallintopäällikkö.
Liikkuminen	Liikkumismahdollisuuden ovat yhdenvertaiset. Esteettömyys huomioidaan kaikessa liikkumiseen liittyvässä suunnittelussa ja toteutuksessa (rakennukset, ajoradat, jalkakäytävät, pinnoitteet, kevyenliikenteenväylät, luonto- ja kuntopolut, liikuntapalvelut, merellinen luonto).	Liikuntapalvelut; liikuntapalvelupäällikkö. Rakennetun ympäristön lautakunta, tekninen johtaja. Kehittämislautakunta: kehittämiskeskuksen johtaja.

	Joukkoliikenne ja palveluliikenne vastaavat vammaisten liikkumistarpeita.	
Tiedottaminen ja viestintä	Tiedottaminen ja viestintä on selkokielistä ja monipuolista. Tiedottamisessa huomioidaan erityisryhmien tiedonsaannin tarpeet.	Kaupunginjohtaja, viestintäpäällikkö, ICT ja kaikki tiedotuksesta vastaavat tahot.
Kulttuuri ja vapaa-aika	Kulttuuri- ja vapaa-ajan palvelut ovat kaikkien saavutettavissa. Kulttuuritapahtumiin on esteetön kulku ja WC-tilat ovat invamitoituksin. Kulttuuritiloissa on toimiva kuunteluympäristö, äänentoisto ja induktiosilmukka. Vammaiskortti.fi –sivustolle on rekisteröity ne kulttuuri-, liikunta- ja matkailukohteet ja palveluntarjoajat, joiden palveluissa huomioidaan vammaiskorttia käyttävät henkilöt.	Tulevaisuuslautakunta: opetus- ja kasvatusjohtaja, kulttuuripalvelupäällikkö, rakennetun ympäristön lautakunta: tekninen johtaja ja tapahtumajärjestäjät. Liikuntapalvelut; liikuntapalvelupäällikkö.
Varhaiskasvatus ja perusopetus	Oikea-aikainen, yksilöllinen lapsen kehityksen ja oppimisen tuki. Oppimisympäristö on esteetön.	Tulevaisuuslautakunta: opetus- ja kasvatusjohtaja. Rakennetun ympäristön lautakunta: tekninen johtaja.
Toisen asteen opintopolku	Oppilaan- ja ammatinvalinnanohjaus yksilöllisten tavoitteiden mukaisesti. Oppimisympäristö on esteetön.	Tulevaisuuslautakunta: opetus- ja kasvatusjohtaja yhteistyössä eri oppilaitosten kanssa.
Osallisuus, vaikuttaminen yhteisiin asioihin ja päätöksentekoon	Vammaisella henkilöllä on mahdollisuus osallistua häntä koskevien asioiden valmisteluun ja päätöksentekoon. Lähidemokratia.	Vastuu osallistumisesta on henkilöllä itsellään, mahdollisuus esteettömään osallistumiseen tapahtumajärjestäjällä. Rakennetun ympäristönlautakunta: tekninen johtaja. Tulevaisuuslautakunta: opetus- ja kasvatusjohtaja. Kehittämislautakunta: kehittämiskeskuksen johtaja. Kaupunginhallitus: lähidemokratiatoimikunta; kansalaistoiminnan ja osallisuuden päällikkö.

Turvattu perustoimeentulo, riittävä elintaso ja itsenäistä elämää tukevat palvelut, kuten terveyden- ja sairaanhoitopalvelut ja kuntoutus- ja asumispalvelut ovat pääasiassa Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue Pohteen, yksityisten palveluntuottajien, Kelan sekä vakuutus- ja eläkelaitosten järjestelyvastuulla. Viimekädessä vastuu on henkilöllä itsellään ja heidän edunvalvojillaan.

6 Vammaisneuvosto ja -järjestöt

Raahessa toimii kaupunginhallituksen asettama vammaisneuvosto, johon jäsenenä kuuluu kaupungin nimeämien edustajien lisäksi paikallisten vammaisjärjestöjen edustajia. Neuvoston yhtenä tehtävänä on vaikuttaa kunnalliseen päätöksentekoon tekemällä aloitteita sekä antamalla lausuntoja ja kannanottoja vammaisten henkilöiden oikeuksien toteutumisen varmistamiseksi.

Vammaisjärjestöt ja -yhdistykset edistävät jäsentensä oikeuksia, tarjoavat vertaistukea, vapaa-ajan harrastuksia ja koulutusta, ja ovat näin korvaamattomia vammaisen itsenäisen elämän tukipylväitä.

7 Kysely vammaisjärjestöille ja kuntalaisille

Vammaispoliittisen ohjelman laatimisen tueksi järjestettiin kysely, jolla kartoitettiin vammaisyhdistysten ja kuntalaisten kokemuksia mm. esteettömyyden toteutumisesta, palveluiden saatavuudesta ja asenteista vammaisia kohtaan. Kysely toteutettiin Webropol-kyselynä kaupungin nettisivulla. Kyselyyn oli mahdollista vastata myös paperilomakkeella. Kyselyn johtopäätökset liitteissä.

8 Painopisteet ja seuranta

Vammaisten yhdenvertainen kohtelu ja esteettömyys ei toteudu välittömästi. Tämän vammaispoliittisen ohjelman tavoitteena on saada aikaan myönteinen asenne ja tahtotila, jonka luonnollisena seurauksena Raahen kaupunki tunnetaan vammaisystävällisenä kaupunkina asua ja elää.

8.1 Kehittämisen painopisteet vuoteen 2028

Kehittämisen painopistealueina ohjelmasta nostetaan esiin kolme teemaa

- tiedottaminen ja viestintä
- joukko- ja palveluliikenne
- esteettömyys ja saavutettavuus

Saavuttaakseen tiedottamisella ja viestinnällä mahdollisimman laajan joukon kuntalaisia tiedottamisen tulee olla saavutettavaa, selkokielistä, monipuolista ja monikanavaista.

Tiedottamisessa on huomioitava myös kielellistä vähemmistöä edustavien vammaisten mahdollisuus saada tietoa häntä koskevista asioista ja päätöksistä ymmärrettävästi tilanteeseen sopivalla kommunikointivälineellä.

Toimivalla joukko- ja palveluliikenteellä mahdollistetaan kuntalaisten pääseminen palvelujen äärelle. Palveluliikennettä käyttävät pääasiassa vanhukset ja vammaiset, ja palveluliikenne tuleekin suunnitella vastaamaan käyttäjien tarpeita lisäämällä palvelutarjontaa kattamaan myös iltaisin ja viikonloppuisin tapahtuvaa asiointia. Palveluliikenteestä tulee tiedottaa säännöllisesti ja saavutettavasti lehdessä sekä verkossa.

Liikkumisen ja rakennetun ympäristön esteettömyyden edistäminen tukee väestön mahdollisuuksia saavuttaa palveluita ja asioida itsenäisesti. Fyysisen esteettömyyden lisäksi palveluiden sähköinen saavutettavuus on yksi keskeisiä arvoja yhdenvertaisen kohtelun ja osallisuuden toteutumisessa.

8.2 Vammaispoliittisen ohjelman seuranta

Vammaisneuvosto seuraa ja arvioi vammaispoliittisen ohjelman toteutumista saadun palautteen perusteella, ja raportoi siitä toimintakertomuksessaan vuosittain. Velvoite ohjelman toteutumisen seuraamisesta on kirjattu vammaisneuvoston toimintasääntöön.

Vammaispoliittista ohjelmaa valmisteleavan työryhmän kokoonpano

Riitta Majava, työryhmän puheenjohtaja, Raahen kaupungin vammaisneuvoston puheenjohtaja

Ritva Oinas, Raahen kaupungin vammaisneuvoston varajäsen

Marjatta Toivola, Raahen kaupungin vammaisneuvoston jäsen

Kari Pietilä, Raahen kaupungin vammaisneuvoston ja Pohteen vammaisneuvoston jäsen

Kirsi Kotisaari, Raahen kaupungin vammaisneuvoston jäsen

Elias Tornberg, Raahen kaupunginhallituksen edustaja

Anu Mattila, kaupunginhallituksen puheenjohtaja ja Pohteen aluehallituksen sekä -valtuuston jäsen

Annekristiina Tuovinen, Raahen kaupungin vammaisneuvoston- ja vammaispoliittisentyöryhmän sihteeri

Lähteet

Kuntalaki 410/2015

Kuntaliitto: Elinvoimainen kunta

Raahen kaupungin strategia 2023–2027

Suomen vammaispoliittinen ohjelma 2010–2015

Sosiaali- ja terveysministeriö: Oikeus osallisuuteen ja yhdenvertaisuuteen, YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksien yleissopimuksen kansallinen toimintaohjelma 2020–2023

Sosiaali- ja terveysministeriö: Vammaisia tulee kohdella samalla tavalla kuin muita ihmisiä, 2007:4 selkokieli

Sosiaali- ja terveysministeriön yhteydessä toimiva Vammaisten henkilöiden oikeuksien neuvottelukunta Vane: Kunnallinen vammaispoliittinen ohjelma

Yhdenvertaisuuslaki 1325/2014

YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksien yleissopimus

Liitteet

Liite 1

Yhteenveto kuntalaisille suoritetusta kyselystä

Liite 2

Yhteenveto vammaisjärjestöille suoritetusta kyselystä

Liite 1 Yhteenveto kuntalaisille suoritetusta kyselystä

Vammaispoliittisen ohjelman laatimisen tueksi järjestetyllä kyselyllä kartoitettiin raahelaisten näkemyksiä mm. esteettömyyden toteutumisesta, palveluiden saatavuudesta ja asenteista vammaisia kohtaan. Kyselyyn vastasi 85 kuntalaista ja kuusi paikallista vammaisyhdistystä.

Vastanneiden kuntalaisten määrän perusteella kyselyn tuloksia ei voida pitää erityisen kattavina, ainoastaan suuntaa antavina. Kyselyyn vastanneista keskiverto vastaaja oli iältään yli 65-vuotias, läheisen kanssa omistusasunnossa asuva eläkeläinen. Vastanneista 6 % oli työelämässä.

Vastaajissa oli liikuntavammaisia, näkö- ja kuulovammaisia, kehitysvammaisia, ja henkilöitä, joilla oli joku muu pysyvä tai tilapäinen haitta. Vastanneista 64 %:lla oli rajoitteita ja 37 % käytti jotain apuvälinettä. Apuvälineiden saatavuudessa on kehitettävää, palvelun saatavuus on haasteellista.

Tiedusteltaessa esteettömyyden toteutumisesta noin 64 % vastanneista totesi, että liikkuminen kaupungin kaduilla ja muilla väylillä sekä yleisillä alueilla on riittävän esteetöntä. Kulttuuritarjonnassa esteettömyys toteutui 71 % ja vapaa-ajan sekä liikunnan tarjonnassa 58 %.

Kyselyssä kartoitettiin myös kotona asumisen tueksi tarvittavia palveluja. Vastanneista 20 % käytti kuljetuspalveluja, 46 % siivous- ja asiointipalveluja, ja 3 % kotihoito- tai kotisairaanhoidtopalveluja sekä 6 % ateriapalveluja.

Saatavilla olevia palveluja kommentoitiin seuraavasti

- ei löydy Pohteen puhelinnumeroita eikä tavoita Pohteen henkilöitä
- kuljetus- ja taksipalveluja joutuu odottamaan, junayhteyksistä ei tiedoteta
- mielenterveyspalveluiden saatavuudessa kehitettävää
- kuulolaitteiden huoltopalveluissa pitkät jonot
- apuvälineiden saanti on haasteellista
- NeuvoRassista saa apua ja palvelu toimii

Kyselyssä tiedusteltiin palvelujen tiedonsaannin osalta mitä välineitä ja lähteitä vastaajat käyttävät tiedon etsimisessä. Vastanneista käytti tiedonsaantiin sanoma- ja paikallislehtiä 54 % ja sähköisiä kanavia sis. some, järjestöjen omat verkkosivut ja palveluntarjoajien omat sivustot 18 %. Vastanneista 14 % koki, että tiedonsaannissa on ongelmia ja parannettavaa.

Vastaajilta tiedusteltiin syrjityksi tulemisen tai epäasiallisen kohtelun kokemuksia yrityksissä, Pohteen tai kaupungin palveluissa. Vastaajista 80 % ei ollut havainnut kohdallaan syrjintää tai epäasiallista kohtelua.

Kyselyn lopussa kysyttiin mitä mielikuvia vastaajissa herättää lause ”Minun kaupunkini”. Vastausten perusteella ”Minun kaupunkini” Raahen on turvallinen, kaunis ja rakas kotikaupunki.

Liite 2 Yhteenveto vammaisjärjestöille suoritetusta kyselystä

Kyselyyn vastanneet järjestöt edustavat yli tuhatta järjestöjen jäsentä. Kolmestatoista järjestöstä 6 järjestöä vastasi kyselyyn.

Vammaisjärjestöille esitetyissä kysymyksissä tiedusteltiin järjestöjen käsitystä apuvälineiden ja palvelujen saatavuudesta, työllistymisestä ja esteettömyyden toteutumisesta. Lisäksi tiedusteltiin vaikutusmahdollisuuksista ja yhteydenpidosta kaupungin ja järjestöjen välillä.

Järjestöjen vastausten mukaan apuvälineiden saatavuudessa ei pääsääntöisesti ole ongelmia. Puolet vastanneista järjestöistä koki, että palvelujen saatavuus on pääosin myönteistä.

Puolet järjestöistä koki, että vammaisten henkilöiden työllistyminen Raahessa toimii, mutta työkoekieluaika jää liian lyhyeksi.

Näkövammaisen tarvitsee apuvälineitä sekä mahdollisesti avustajan ja kuljetuspalvelun voidakseen työllistyä, opiskella ja elää kokonaisvaltaista elämää.

83 % järjestöistä oli sitä mieltä, että esteettömyys ei järjestöjen mielestä ole toteutunut ja varsinkin keskustan kaduilla talvikunnossapito on puutteellista. Järjestöistä 83 % koki, että liikkuminen kaupungin kaduilla ja muilla väylillä sekä yleisillä alueilla ei ole esteetöntä.

Järjestöjen mielestä 67 %:lla vaikuttaminen yhteiskunnallisiin päätöksiin ja jäsenistön edunvalvontaan on mahdollista ja riittävää. Päätäjiin vaikuttaminen on mahdollista vammaisneuvoston kautta.

Järjestöistä 100 % osallistuu järjestön, kaupungin tai muiden yhteistyöelinten järjestämiin yhteisiin tapaamisiin. Järjestöt ovat tyytyväisiä vammaisneuvoston järjestämiin tapahtumiin. Mainontaa ja tiedotusta on tarvetta lisätä muuallakin kuin netissä. Yhteinen kalenteri eri järjestöjen järjestämille tapahtumille olisi tarpeen. Äänilehteä kaivataan tiedonsaannin tukemiseksi.

Raahen kaupungin osalta 33 % koki, että tiedonsaanti on riittävää ja tietoa löytyy helposti. Tiedonsaantikanavana on pääasiassa lehdistö ja esimerkiksi järjestötiedotteet 50 %:lla järjestöistä. Järjestöistä 17 % etsii tietoa pääsääntöisesti sähköisillä kanavilla.

Järjestöjen mukaan Raahen ”Minun kaupunkini” herättää ajatuksen, että elämä Raahessa on elämisen arvoista. Raahen on minun ja meidän yhteinen kaupunkimme, jossa on meri, pikkutalot ja vanha Raahen luovat positiivisia mielikuvia.

Tuoksuttomuus on tärkeää uimahallissa ja kaupungin eri tapahtumissa. Raahessa on suuri määrä erilaisia järjestöjä ja yhteistyö on kiitettävää.